

Dokumentärfilmaren som gillar sport

Tom Alandh är en av Sveriges flitigaste och mest hyllade dokumentärfilmare. Han har bland annat gjort ett antal sportdokumentärer. Och om dessa pratade 73-åringen när han gästade Karlskoga idrottsveteraner 20 september.

Tom Alandh är noga med att han egentligen inte är dokumentärfilmare.
-Jag är journalistutbildad. Filma kan jag inte men jag är med och klipper filmerna och idéerna är mina.

Med sig i Folkets hus denna onsdagseftermiddag hade han också sin klippare, eller klipperska, sedan 12 år, Helen Revell.

Tom Alandh har gjort ett hundratal dokumentärer, han har jobbat med såväl Fokus som Studio S i Svt. Inslagen blev långa och därför blev det dokumentärer i förlängningen.

Ska behandlas väl

-Filmerna ska ha en huvudperson en bra människa som ska behandlas väl. När man sedan klipper filmen ska inledningen vara som en spark i magen. Tittarna ska vilja fortsätta se. Sedan ska det sluta med en knorr också gärna.

Sedan berättade han och visade bilder från ett antal dokumentärer i sportmiljö. Det fanns sparken i magen inledningsvis och knorren på slutet. Mycket intressanta iakttagelser som man kanske inte tänker på när man ser filmerna i sin helhet.

-Det är tacksamt att göra idrottsdokumentärer. Det finns dramatik, målgångar, rekord och upploppsstrider men jag försöker vidga perspektivet och få in det sociala sammanhanget också.

”Nacka” Skoglund var huvudperson i en av hans uppmärksammade filmer..

Fantastisk historia

-Jag har aldrig träffat honom men vilken fantastisk historia. Han hade varit död tio år när vi gjorde den. Där fanns allt, bolltrollaren som firades stort i Italien för att göra sin sista match för Länkarna i Kärrtorp.

Ingemar Johansson gjorde han också film om, en omdiskuterad sådan där den gamle mästaren satt på en demensboende och småleende lyssnade på Frank Sinatra.

-Honom träffade jag, men sent i livet och det blev en historia om hans fru Birgit. Hon var ointresserad först men Ingemars bror Rolf hjälpte till att övertala henne. Det blev en kvinnohistoria och många tyckte att det var förnedrings-tv. Förnedring av Ingo. Bland andra Paolo Roberto, men han hade en ny kokbok på gång så det var kanske därför han reagerade.

-Boxning fascinerar mig, det var en arbetarsport där utövarna hette Andersson, Pettersson och så vidare innan det blev en invandrarsport.

-Majid Jelili är ett exempel på en nysvensk inom boxningen och Bosse Högberg en gammal svensk. Den förste en bra person först o h främst, boxare och sjuksköterska. Högberg fick en stroke vid 49 och miste talet. Trots det blev han aldrig bitter och jag fick intervjua honom via hans fästmö.

Han berättade också om gymnasten Markus Liljebjörn som bröt nacken och spåddes bli förlamad av sitt liv. Liljebjörn kom mot alla odds upp på benen igen vilken Alandh skildrade i Gymnasten som lärde sig gå.

Han berättade också om filmer med sportjournalisten Bengt Ahlbom travfabrikören Ulf Berners uppgång och fall, om Elitloppet som han ville ha på ett sätt men som klippare Revell ville filmen ha på ett annat sätt. Hon fick rätt och filmen blev en succé.

Tord Grip, väl känd i de här trakterna, har också varit föremål för Alandhs intresse, I Svennis skugga.

-Han är en genuint fin människa som tagit sig hela vägen från lilla Ytterhogdal till en av Sveriges finaste adresser, Floragatan på Östermalm.

Grip i nästa dokumentär

Tord Grip finns också med i nästa Alandh-dokumentär, som visas i Svt 8 oktober. Den handlar om Kosovo och deras fotbollslandslag där Tord var assisterande åt förre DIF-tränare och förbundskaptenen Albert Bunjaki. Filmen heter Heja Kosovo friskt humör.

Tom Alandh har också en anknytning till Karlskoga som kanske inte många vet. I sin film om styvföräldrarna antydde han detta. Hans styvmamma Gerda hade en son som jobbade i Bofors.

Ingvar Carlsson